

Bokslut över landstingets samlade resurser för forskning, utveckling och utbildning år 2014

SLL:s första samlade FoUU-bokslut är verkligen imponerande läsning. Även om forskningsmedlen med åren har urholkats en del genom bristfälliga uppräkningsår så uppgår ändå landstingets andel till en dryg miljard kronor. På utbildningssidan har 97 000 studerandeveckor genomförts, en ökning med 6,6 procent sedan 2013.

Men trots att det är imponerande läsning så finns delar och områden av detta som kan och bör förbättras. Här ges en kortfattad sammanställning över våra observationer.

Primärvården i Framtiden Hälso- och Sjukvård

Av de forskningsmedel som utlyses (statliga ALF och SLL:s FoU) så går den absoluta merparten till akutsjukhusen. Den totala omslutningen för PPG (Primärvård, Psykiatri, Geriatrik) uppgick under 2014 till endast 10 miljoner kronor.

Med tanke på etableringen av de idag åtta akademiska vårdcentralerna som ska fungera som noder i regionala FoU-nätverk samt den framträdande roll som primärvården ska ta i enlighet med Framtidens Hälso- och Sjukvård (FHS), så vore det lämpligt att denna, bokstavligen primära del av vården, tilldelas en större andel av FoU-resurserna.

Patientsäkerhet

I all hälso- och sjukvårdsverksamhet som landstinget ansvarar för måste patientsäkerheten vara central. Detta innebär också att ökad patientsäkerhet måste vara ett tydligt mål i det mesta av landstingets FoUU-verksamhet som är kopplad till vården. Patientsäkerhet omnämns på ett fåtal platser i bokslutet, främst i samband med beskrivning av den, sedan några år, gemensamma satsning på en professur i patientsäkerhet som SLL och KTH finansierar. Från MP:s sida har vi efterlyst, bl a i en skrivelse till Forskningsberedningen för ett halvår sedan, både en utvärdering av gjorda satsningar samt en beskrivning av framtida riktning för ökad patientsäkerhet. Svar på dessa frågor lyser med sin frånvaro, i Forskningsberedningen såväl som i FoUU-bokslutet.

Forskningsstöd till södra stockholmsregionen

I FoUU-bokslutet omnämns Centrum för Biovetenskaper och den nedtrappning av resurser som påbörjats, med motiveringen att dessa medel i högre grad ska konkurrensutsättas. Utan att gå in på en diskussion om lämpligheten i detta så vill vi här ändå understryka vikten av att den södra stockholmsregionen de facto får ta del av en tillräckligt stor del av det samlade forskningsstödet, för att balansera de betydande satsningar som görs i den norra regionen (främst Hagastaden och NKS).

Forskning och lagstiftning

LifeGene är ett omfattande forskningssamarbete som utan tvekan kan bidra med nya forskningsrön och ökad kunskap i syfte att främja folkhälsan. Vi vill dock påpeka att det är helt avgörande att en så stor och långsiktig forskningssatsning är i enlighet med befintlig lagstiftning. Uppenbarligen så har man i tidigare skede dragit igång resurskrävande verksamhet utan att säkerställa dessa grundläggande förutsättningar, vilket har inneburit långa och kostsamma avbrott. I nuläget är det t ex viktigt att i detta projekt (och andra?) väga in de konsekvenser som EU:s nya dataskyddsförordning kan tänkas medföra.

FoU Catio S:t Görans sjukhus

I bokslutet beskrivs en FoU-strategi för "akademisering" av Catio S:t Görans sjukhus. Med anledning av det kan vi inte låta bli att undra om det sedan länge uteblivna FoUU-avtalet mellan SLL och Catio S:t Görans sjukhus nu har kommit på plats? Det borde vara en grundläggande förutsättning i sammanhanget.

FoUU för hela landstinget?

Avslutningsvis konstaterar vi att FoUU-bokslutet för 2014 är enbart fokuserad på hälso- och sjukvårdsområdet. Det är helt avgörande för en långsiktigt hållbar sjukvård att riktiga FoUU-satsningar görs, men detta förtar inte det faktum att landstingets verksamheter omfattar även kollektivtrafik och annat. I framtida FoUU-bokslut bör denna bredd framgå tydligare.

Utbildning

Som vi nämner inledningsvis så är även utbildningsbokslutet mycket imponerande läsning, inte minst volymsmässigt. Däremot är det svårare att utvärdera kvalitetsaspekterna i de omfattande insatser som landstinget står för. Här finns mer att göra inför kommande års utbildningsbokslut. Till att börja med så skulle sannolikt den numera etablerade VIL-utvärderingen kunna bidra i högre grad med mer information.

En (av många) viktiga funktioner för att utbilda framtidens vårdpersonal är de adjungerade kliniska adjunkterna. För uppdrag som AKA anges magisterexamen samt högskolepedagogisk utbildning om minst 7,5hp som behörighetskrav. I bokslutet uppnås det förstnämnda kriteriet till 68% medan andelen "handledarutbildade" inte kunnat utläsas. Med andra ord så finns här ett behov av förbättringar, både i form av kompetenshöjande insatser, men också för att i bokslutsunderlaget inhämta relevant information.

I den kostnadsanalys som ges i bokslutet anges ett samlat underskott om 64 miljoner kronor för 2014. För ett par decennier sedan låg en stor andel av berörda utbildningsprogram under landstingskommunalt huvudmannaskap, men är nu till största del statliga. Av den anledningen kan man naturligtvis se på det ekonomiska ansvaret utifrån olika aspekter. Oavsett detta så bör överhuvudtaget inte livsviktig utbildning ses som en förlustaffär av någon berörd part. Om så är fallet så finns det uppenbart ett behov av att tydliggöra det ekonomiska ansvaret.

Avslutningsvis när det gäller Utbildning så vill vi peka på betydelsen av att landstingets roll och åtagande tydliggörs och stärks i planering och genomförande av FHS.